

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Theologōn diaphorōn syngrammata palaia kai orthodoxa

Gessner, Conrad

Tiguri, 1560

VD16 G 1810

Hermiae Philosophi Gentilivm Philosophorvm Irrisio, Raphaele Seilero
interprete.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72021](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72021)

ΕΡΜΙΟΥ ΦΙΛΟΣΟΦΟΥ

ΔΙΑΣΥΡΜΟΣ ΤΟΝ ΕΞΩ

ΦΙΛΟΣΟΦΩΝ.

HERMIAE PHILOSOPHI GENTILIVM PHILOSOPHORVM IRRI- SIO, RAPHAEL SEILE-

ro interprete.

Beatus Apostolus Paulus, Corin-
thijs, qui iuxta Laonicam Græ-
ciam habitant, scribens, dilecti,
cum pronunciauit sapientiam
mundi huius apud Deum stultitiam esse, præ-
ter rei ueritatem locutus non est. Videtur e-
nim mihi ab angelorum defectione principi-
um repetisse, cur philosophorum decreta in
ter se neq; cōsentiant, neq; approbent. Nam
eorum alij dicūt, animum ignem esse, ut De-
mocritus: alij aerem, ut Stoici: alij mentem,
alij motionem, ut Heraclitus: alij exhalatio-
nem, alij uim à siderib. promanantē, alij nu-
merum mouendi uel præditū, ut Pythagoras:
alij aquam genitalē, ut Hippon, alij elemen-
tum ab elementis, alij harmoniam, ut Dinar-
chus: alij sanguinē, ut Critias: alij spiritū, alij u-
nionē, ut Pythagoras: & prisci diuersa. Quot
de his sententiæ? quot philosophorū & sophis-
tarū contendentiū magis, quæ ueritatem inue-
nientium, argumentationes? Verū esto, de
animo inter se dissentiant: nunquid uerò de
cæteris cōcordes pronunciauerunt? Atqui
alius uoluptatē eius bonū, alius malum, alius
rursus mediū inter bonū & malū appellat.
Eius porrò naturā alij immortalē, alij morta-
lē esse aiūt, alij ad paruū aliquod tēpus p-
manere: alij eam in bestiarū conditiones deuol-
uunt, alij in corpora indiuidua dissoluunt, a-
lij ter ad corpora transire, alij ter mille anno-
rū circuitū ei præfiniunt. Et qui ne centū qui-
dem annos uiuunt, de tribus futuris anno-
rum millibus pollicentur. Hæc igitur quid aliud
nominanda sunt, quam, ut mihi sanè uidetur,
portentum, aut demētia, aut infania, aut hæc
simul omnia? Quod si uerum aliquid inue-
nerunt, aut eadem proferant, aut alijs alij af-
fentiatur: tunc & ego libens eis obtempe-
rabo. Verū illi animum diuellunt, atque in diuersas partes trahunt, alius in aliam natu-
ram, alius in aliam essentiam, materiam ex materia mutantem. Fateor enim, me crebram re-
rū. conuersionē molestè ferre. Nunc immortalis sum, & gaudeo: nunc contrā mortalis fio,
& ploro:

Mαύθ' ὁ μακάριος ἀπόστολος, πρὸς
τῶν ἐλλὰδα καὶ λακωνικῶν κροικοῦ-
σι κοινῆς γραφῶν, ὡς ἀγαπῆρι,
ἀπεφίνατο λέγων, ἡ σοφία καὶ κόσμος
τὸτο μωρία παρὰ θεῷ, ἐκ ἀσκόπως ἐπιόν. Διο-
κῆ γὰρ μοι τῶν ἀρχῶν ἐληφθῆαι ἀπὸ τῶν ἀγγέ-
λων ἀπειθείας, δι' ἧς αἰτίαν εἶδε σύμφωνα, εἶδὲ ὁ-
μόλογα οἱ φιλόσοφοι πρὸς ἀλλήλους λέγοντες, ἐκ-
τίθενται τὰ δόγματα. οἱ μὲν γὰρ φασὶν αὐτὸ ψυχῶν
εἶναι τὸ πῦρ, οἷον δημιόκειτο, τὸν ἀέρα, οἱ σωματικοί. οἱ
ἕτεροι οἱ δὲ κίνησιν ἀράκλῆτος, οἱ δὲ τὴν ἀναθυμιά-
σιν, οἱ δὲ δυνάμιν ἀπὸ τῶν ἀέρων εἶναι, οἱ δὲ ἀεθμῶν
κίνησιν, πιθανότατος. οἱ δὲ τὸν ὕδωρ γονοποιῶν ἵππων
οἱ δὲ τὸν αἶμα ἀπὸ τοῦ σώματος, οἱ δὲ ἀερινίαν δύναντος, οἱ
ἕτεροι αἶμα κενετίας, οἱ δὲ τὸ πνεῦμα, οἱ δὲ τῶν μονά-
δα πιθανότατος, καὶ οἱ παλαιοὶ τὰ φαντάσματα. πόσοι
λόγοι πᾶσι τούτων, ἀδικησῆσαι πόσοι, πόσοι δὲ
καὶ σοφιστῶν ἐρεζόντων μᾶλλον, ἢ τὰ ληθῶν ἐπι-
σκόπων; ἀλλὰ γὰρ ἔγω, σασιάζομαι μὲν πᾶσι τῶν ψυ-
χῶν, τὰ δὲ λοιπὰ πᾶσι αὐτῶν ὁμοιοῦντα ἀπεφίνατο-
ν: καὶ ἄλλοι τῶν ἡδονῶν αὐτῶν, ὁ μὲν τις ἀγαθὸν κα-
λεῖ, ὁ δὲ ἄλλος κακόν, ὁ δὲ αὖ μέσον ἀγαθοῦ καὶ κακοῦ.
τῶν δὲ φύσιν αὐτῶν, οἱ μὲν ἀθάνατόν φασιν, οἱ δὲ
θνητῶν, οἱ δὲ πᾶσι ὀλίγον ὕπνου μέρους, οἱ δὲ ἀπὸ
εἰδῶν αὐτῶν, οἱ δὲ εἰς ἀτόμους διαλύσιν, οἱ δὲ πρὸς
συνσώματ' εἶναι. οἱ δὲ φραγίλων ἐπὶ πλείονος αὐτῶν ὁ-
ρίσασιν. ἢ γὰρ εἰ μὴ ἐκαστὸν ἐπιβάντων πᾶσι φραγί-
λων ἐπὶ μελλόντων ἀπαγγέλλον. τοῦτο τὸ ἐν τῇ γῆ κα-
λεῖται, ὡς μὴ ἐμοῦ δοκεῖ, τὸράστειαν, ἢ ἀνοίαν, ἢ μανίαν,
ἢ σάπην, ἢ ὁμὸς πάντα. εἰ μὴ τι ἀληθές, ἐνεργῆσαι, ὁ-
μονοσάπην, ἢ συγκατεβέδωσαν, κατὰ τὸ τὸ ἀσ-
μενος αὐτοῖς πεδήσομαι, εἰ δὲ ἀνίστασθαι τῶν ψυχῶν, ἢ
αὐθελκῆσαι, ἄλλως εἰς ἄλλην φύσιν, ἢ τῶν εἰς ἐπί-
στασιν, ἢ ἄλλω ἢ ἄλλω μεταβάλλασιν. ὁμοιοῦν
γὰρ ἀχθεῖς τῇ παληροῖα τῶν πραγμάτων. νῦν μὲν ἀθά-
νατός εἰμι καὶ γένηδα. νῦν δὲ αὖ θνητός γίνομαι,

mini reliquantur. Aliunde autem Thales ue-
 ritatem mihi suggerat, aquam uniuersorum
 esse primordium statuens, & ex humido cun-
 cta constare, & in humidum resolui, & terrā
 in aqua ferri. Cur igitur Thaleti non credide-
 rim, Ionum antiquissimo? Verum ciuis eius
 Anaximander aeternam illam motionem hu-
 mido uetustiore esse dicit, eaq; alia oriri, a-
 lia interire. Itaq; fides Anaximandro adhibe-
 ri debet. Nonne uerò celebratur Archelaus?
 qui uniuersitatis principium esse calidum &
 frigidum statuit. Sed huic magniloquus Pla-
 to non assentitur, qui rerum exordia, Deum,
 & materiem, & exemplar esse dixit. Iam uerò
 persuasum mihi est. Quid ni uerò? cum phi-
 losopho, qui Iouis currum etiam fecerit, cre-
 diturus sim? A tergo autem stat eius discipu-
 lus Aristoteles, qui magistrum ob currus fa-
 bricationem illam æmulatur. Ille alia princi-
 pia describit, facere nimirum, & pati. Ac id
 quidem quod faciat nulla re affici, uidelicet
 atherem: id uerò quod patiatur, quatuor ha-
 bere qualitates: ariditatem, humiditatem, ca-
 liditatem, frigiditatem: horum enim mutua
 inter se mutatione omnia & oriri, & interire
 Defatigatus iam sum, sursum ac deorsum opi-
 nionibus iactatus. Verum Aristotelis senten-
 tia stabo, neq; ulla amplius sententia tumult-
 um mihi concitabit. Sed quid agam? nam se-
 nes his uetustiores, animi mei neruos inci-
 dent: Pherecydes, qui principia esse dixit, Io-
 uem, Tellurem, & Saturnum: Iouem athe-
 rem, Tellurem terram, Saturnum tempus. Ac
 atherem quidem producere, terram autem
 ferre: tempus uerò esse, in quo fiāt omnia. At
 inter senes illos etiam est æmulatio. Etenim
 hæc omnia Leucippus nugæ esse existimās,
 primordia esse dicit, infinita & immobilia,
 & minima, & subtilia fursū ferri, igne & aerē
 fieri. crassa aut infrā subsistere, in aquā ac ter-
 ram conuerti: Quo usq; eandē talia edoceor,
 ueri tamen nihil addisco. Nisi democritus ab
 hoc errore meliberet, demonstrans, initia
 esse id quod sit, & id quod nō sit. Ac id quod
 sit, esse plenum: quod uerò non sit, esse ua-
 cuum. Plenum aut in uacuo uel conuersione,
 uel figura, efficere omnia. Fortassis autem
 pulchro Democrito assentirer, & unā cum
 eo ridere uellem, nisi a sententia me deduce-
 ret Heraclitus, simul & plorans, & dicens:
 Uniuersorū exordium est ignis. Duæ autem
 ipsius affectiones, raritas & densitas, quarum altera facit, altera patitur: altera coagmentat,
 altera separat. Abunde iam satur sum, atq; etiā tot principijs inebriatus. Sed & illinc Epicu-
 rus me adhortatur, ut nequaquam pulchram suā de atomis & de uacuo opinionem, cōtu-
 melia afficiam. nam horum multiplici & multiformi cōplexione cūcta & oriri, & interire.

θρόνον ἔχει. ἀλλὰ ἄρα δὲ μοι θαλῆς τῆ ἀλιβεῖαν
 νοθεῖ, οὐκ ἔστι δὲ τὸ πᾶν ἀρχὴ, καὶ ἐκ τῆ
 ἕρῃ τὰ πάντα συνίσταται, καὶ ἐς ὑγρὸν ἀναλνε-
 ται, καὶ ἢ γῆν ἠδὲ ὕδατος ὀχέεται. ἀπὸ τῆν μὴ
 πεθεῖ δαλῆ τῶ προδουτῶ τῶ ἰώλων; ἀλλ' ὁ πολέ-
 τος αὐτὸς ἀναξίμανδρος τὸ ὑγρὸν προδουτῶν
 ἀρχὴν εἶν λέγει πλὴν αἰδίου ἰνῆσι, καὶ ταῦτα τὰ
 μὴ γῆν ἠδὲ ὕδατος, τὰ δὲ φθίρεισθαι, καὶ διὰ πῶν πῶς
 ἀναξίμανδρος εἶω, καὶ μὴ ἐκ δὲ δοκιμῆν ἀρχέ-
 λαος, ἀφ' αὐτοῦ μὴ τῶ ὅλων ἀρχὰς θεμελίον ἢ ἴου-
 χροῦ, ἀλλὰ καὶ τῶ πάλιν ὁ μεγαλόφρονος πλω-
 τῆν ἄχομολογεῖ, λέγων ἀρχὰς εἶν θεὸν καὶ ὕλην, ἢ
 τῆ ἀειμακ. νῦν μὴ καὶ διὰ πέπεσμα. πῶς γὰρ οὐ
 μέλλω πῶς οὐκ ἐπιστάτω τῶ τῶ δὲ ἀρμα πεπε-
 κῶσι; καὶ τῶν δὲ αὐτῶ μαθητῆς ἀριστοτέλης ἐση-
 κει, ζῆλον τῶν τῶ διδασκαλοῦ τῶ ἀρμα ποιῶντες.
 ὅτ' ἀρχὰς ἄλλας οὐκ ἔχειται, τῶ ποιῶν, καὶ τῶ
 πῶς ἔχει. καὶ τῶ μὴ ποιῶν ἀπαδὲς εἶν, τῶ
 αἰθερα. τῶ δὲ πάχον ἔχον ποιῶντας πῶσας
 ξηρότητα, ὑγρότητα, θεμελίον, ψυχρότητα. πῶ
 γὰρ τῶτων εἰς ἄλληλα μεταβολῆ πῶτα γίνεται
 ὅ φθίρειται. κενῶν μὴ ἢ διὰ μεταβολῆ μὴ οὐκ ἄνω
 ὅ κατὰ τῶ δόγμασι, πλὴν ἐπὶ γὰρ ἀριστοτέλους
 γνώμης εἰσομαι, καὶ μικροί μοι μὴ ἐς λόγον ὀ-
 χλείτω. ἀλλὰ τί δὴ τῶ πᾶσι αἰδίου νοθεῖσθαι γὰρ
 μου τῶ ψυχῆ ἀρχαῖοτῶ τῶτων γέροντον. φερε-
 κῶν μὴ ἀρχὰς εἶν λέγων ζῆνα, καὶ χροῖον, καὶ
 κρόνον. ζῆνα μὴ τῶ αἰθερα, χροῖον ἢ πλὴν γῆν κρό-
 νον μὴ τῶ χρόνον. ὁ μὴ αἰθερ τῶ ποιῶν, ἢ δὲ γῆ τῶ
 πάχον, ὁ δὲ χρόνος τῶ τῶ γινόμενα. ζῆλον τῶ τῶ
 νῶ τῶ γέροντων πῶς ἀλλήλους. ταῦτα γὰρ ποι-
 ῶντα ὁ λόβη κῶ τῶ ἴου ἢ γῶν μὴ, ἀρχὰς εἶν
 φησὶ τὰ ἀπειρα, καὶ ἀκίνητα, καὶ ἐλάττω καὶ τὰ
 μὴ λεπτοῦ μὴ αὐα χωρῆσαντα, πῦρ καὶ αἶρα γῆ
 ὅτα. τὰ δὲ παχυμὴ κατὰ πῶσῶντα, ὕδαρ καὶ
 γῆ. μὴ τῶ τῶ τῶ αὐτα διδασκῶμαι, μὴ δὲ ἄλλῃ
 δὲς μαθητῶν; πλὴν εἰ μὴ τι γὰρ διμῶκοις ἀπαλ-
 λάξει με τῶ πλῆν, ἀφ' αὐτοῦ μὴ ἀρχὰς τῶ ὄν, καὶ
 τῶ μὴ ὄν καὶ τῶ μὴ ὄν πῶς, τῶ δὲ μὴ ὄν κῶν τῶ
 δὲ πῶς τῶ τῶ κῶν τῶ τῶ ἢ ὄν μὴ ποιῶντα πῶ
 τα, ἴσως αὐ πῶ δὲ τῶ κῶν δὲ κῶν τῶ, καὶ τῶ
 λῶ μὴ αὐ τῶ αὐ τῶ γῶν, εἰ μὴ μεταπέδοι μὴ
 ἢ ἀκλειτῶ, κῶν ὄν μὴ λέγων, ἀρχὴ τῶ ὄλων
 τῶ πῦρ. δὴ ὄν αὐ τῶ πῶν, ἀραῖοτῶς πῶν τῶ. ἢ μὴ
 ποιῶν, ἢ τῶ πάχον. ἢ μὴ συγκρίνεσθαι, ἢ τῶ ἀκρίν-
 τῶ ἰκανῶς ἔχει μοι, καὶ ἢ διὰ μεθῶ τῶ τῶ τῶ
 ἀρχὰς. ἀλλὰ με πῶ ἀκαλένα κῶν ἐπίκουρος, μῆ
 δαμῶς ὑβρίσαι τῶ κῶν αὐ τῶ δόγμα, τῶ ἀτόμων
 καὶ τῶ κῶν. τῶ γὰρ τῶτων συμπλοκῆ πολυτρόπων
 ἢ πολυσημασίῃ τὰ πῶτα γίνεται ὅ φθίρειται,

Non

